

Tekstil ve Hazır giyim Pazarı Olarak

TUNUS

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER GENEL VE SEKTÖREL BİLGİLER

İTKİB GENEL SEKRETERLİĞİ
AR & GE ve MEVZUAT ŞUBESİ

KASIM 2007

**Tekstil ve Hazırgiyim
Pazarı Olarak
TUNUS**

İÇİNDEKİLER

I. TUNUS HAKKINDA GENEL BİLGİLER	1
Giriş	1
Temel Sosyal ve Ekonomik Göstergeler	2
Ekonomi	4
Sanayi	5
Ulaştırma ve Altyapı	6
Tunus Tekstil ve Konfeksiyon Sektörü	7
II. TUNUS'UN DIŞ TİCARETİ.....	8
Yıllar İtibariyle Genel İhracat ve İthalat	8
En Çok İhraç Edilen Ürünler.....	8
En Çok İthal Edilen Ürünler	9
En Çok İhracat Yapılan Ülkeler	9
En Çok İthalat Yapılan Ülkeler	10
III. TUNUS'UN TEKSTİL VE KONFEKSİYON DIŞ TİCARETİ	12
Tunus'un Tekstil ve Konfeksiyon Dış Ticareti	12
En Çok Konfeksiyon İthal Edilen Ülkeler	15
En Çok Tekstil İthal Edilen Ülkeler	15
Tunus'un En Çok İthal Ettiği Tekstil Ürünleri	16
IV. TÜRKİYE – TUNUS DIŞ TİCARET İLİŞKİLERİ	17
Türkiye - Tunus Genel Dış Ticareti.....	17
Türkiye'nin Tekstil ve Konfeksiyon Ticaretinde Tunus'un Yeri	21
Türkiye – Tunus Tekstil Dış Ticareti	21
Türkiye – Tunus Konfeksiyon Dış Ticareti.....	23
Türkiye - Tunus Deri- Deri Mamülleri Dış Ticareti	26
Türkiye - Tunus Halı ve Yer Kaplamaları Dış Ticareti	27
V. AVRUPA BİRLİĞİ – TÜRKİYE – TUNUS ÜÇGENİNDE TEKSTİL VE KONFEKSİYON İLİŞKİLERİ VE DIŞ TİCARETİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER ..	29
VI. FAYDALI ADRESLER.....	33
VII. YARARLANILAN KAYNAKLAR	34

**Tekstil ve Hazırgiyim
Pazarı Olarak
TUNUS**

I. TUNUS HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Giriş

Kuzey Afrika'da bir kıyı ülkesi olan Tunus, 163,610 Km² yüzölçümü ve yaklaşık 10,2 milyon nüfusu ile Kuzey Afrika'da Cezayir ve Libya arasındaki küçük bir alanda yer almaktadır. Ülke, batı ve güneybatıda Cezayir, güneydoğuda Libya, doğu ve kuzeyde de Akdeniz ile çevrilidir. Tunus, Akdeniz bölgesinin orta kesiminde, karşısında bulunduğu İtalya Yarımadası ve Sicilya Adası ile birlikte, Doğu ve Batı Akdeniz'i birleştiren ve ayıran bir boğaz meydana getirir. Sardunya Adası'ndan 200 km, Sicilya Adasından 140 km uzaklıkta bulunan Tunus, Avrupa ve Afrika kıtaları arasında bağlantıyı kolaylaştırır. Ülkenin kuzey kesiminde tipik Akdeniz iklimi hakimken, güneyde ise çöl iklimi hüküm sürmektedir.

Resmi dili Arapça olan Tunus'ta, özellikle ticari işlerde Fransızca da yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Ülke nüfusunun % 96.5'ini Araplar oluşturmaktadır. Arapların tamamına yakını Müslümandır. Ayrıca az sayıda Yahudi ve Avrupa kökenli Hıristiyan bulunmaktadır. Nüfus artış hızı 1966 yılında %3 iken, 1999'a gelindiğinde bu oran % 1,3'e düşmüş, günümüzde ise % 1,1 seviyesine kadar gerilemiş bulunmaktadır. 2006 yılında 10,2 milyon olan ülke nüfusunun yaklaşık % 30'u 15 yaşın altında bulunmaktadır. Azalan doğum oranı, artan gelir ve eğitimle orantılıdır. Ülke nüfusunun yaklaşık % 43'ü doğu kıyısında yaşamaktadır.

Oldukça zengin bir tarihe sahip olan Tunus çeşitli uygarlıklara da ev sahipliği yapmıştır. 1574'te Türk hakimiyetine giren ülke, 307 yıl Osmanlı'ya bağlı beyler vasıtasıyla yönetildikten sonra, 1881 yılında Fransız işgaline uğramış ve 1956 yılına kadar Fransız sömürgesinde kalmıştır. Milli lider Habib Bourguiba liderliğinde yürütülen ulusal kurtuluş mücadelesi sonucunda Tunus, 1956 yılında Fransa'dan bağımsızlığını ilan ederek "Tunus Cumhuriyeti" adını almıştır.

Tunus tarih boyunca Akdeniz ile Güney Sahra arasındaki ticarete önemli bir bağlantı noktası olmuştur. Günümüzde Tunus tarihten gelen bu ticaret geleneğini sürdürmektedir. Akdeniz'in güneyinde yer alan bu ülke, bir taraftan Avrupa'ya siyasi ve ekonomik açıdan yakın, diğer taraftan iç siyasi dengeleri istikrarlı, modern bir Arap ülkesi profili çizmektedir. Ülke özellikle, 1980'li yıllardan sonra önemli sayılabilecek bir gelişme kaydetmiştir. Tunus, son yirmi

yılda yıllık ortalama %4 oranında bir büyüme hızı yakalamıştır. Tunus aynı zamanda, Kuzey Afrika'daki en istikrarlı ülkedir.

Tunus'un İspanya, Fransa ve İtalya ile güçlü ekonomik ve siyasi ilişkileri bulunmaktadır. Bu ülkelerle olan ticaret, hukuksal altyapısı AB ile gerçekleştirilmiş olan Ortaklık Anlaşması çerçevesinde yürütülmektedir. Bunun yanısıra Kuzey Afrika'da Fas ve Libya önemli ticari partnerler arasında yer alırken Kuzey ve Orta Avrupa'da İngiltere ve Almanya diğer önemli iş ortaklarıdır.

Temel Sosyal ve Ekonomik Göstergeler

Tunus, 2006 yılı verileri itibariyle 10 milyonu aşan nüfusu ve 80 milyar doları aşan dış ticaret hacmi ile Kuzey Afrika bölgesinin önde gelen ülkelerinden biridir. Aşağıda verilen temel ekonomik göstergeler, Tunus ekonomisinin hacmini ortaya koymaktadır.

Resmi Adı	Tunus Cumhuriyeti
Başkenti	Tunus
Önemli Şehirleri	Sfaks, Sousse, Bizerte, Djerba.
Yüzölçümü	163,610 km²
Zaman Ayarı	GMT +1
Nüfus	10,2 milyon (2006)
Nüfus Artış Hızı	% 1,1
Anadil	Arapça
Ticari Dil	Fransızca yaygındır.
Din	İslam
Ortalama Yaşam Süresi	73,9 (2006)
Para Birimi	Tunus Dinarı (TND)
GSYİH (Milyar \$)	30,0 (2006)

Kiři Başı GSYİH	2,970 \$ (2006)
GSYİH Büyüme Hızı	% 5,2 (2006)
Sektörlere Göre GSMH	Tarım % 11,3 Sanayi % 28,4 Hizmetler % 60,3
Enflasyon Oranı (TÜFE)	% 4,6 (2006)
İşsizlik Oranı	% 14
Faal İşgücü	3,5 milyon (2006)
Sektörlere Göre İşgücü	Tarım % 55 Sanayi % 23 Hizmetler % 22
İhracat	36,4 milyar \$ (f.o.b.) (2006)
İthalat	43,8 milyar \$ (f.o.b.) (2006)
Başlıca İhracat Ürünleri	Hazırkıym, Hidrokarbon, Tarım, Kimyasallar, Mekanik, Fosfat.
Başlıca İthalat Ürünleri	Tekstil Hammaddeleri, Makine ve aksamı,Kimyasallar, Gıda.
Uluslararası Telefon Kodu	216
Karayolları	19,232 km
Demiryolları	2,153 km
Havaalanı Sayısı	30

Ekonomi

Tunus ekonomisi temel olarak, tekstil ve konfeksiyon ile turizme dayanmaktadır. İmalat sektöründe, tekstil ve deri ürünleri en önemli ihrac kalemlerini oluşturmaktadır. Gıda ürünleri ithalatta önemli bir yer tutmakla birlikte ülke, başta zeytinyağı olmak üzere önemli bir tarım ürünleri ihracatçısıdır. Dünya fosfat üretiminde ilk sıralarda yer alan Tunus, fosfatı işleyerek fosforik asit ve gübreye dönüştürmektedir. Ülkede petrol ve gaz üretilmektedir.

Economist.com ülke raporuna göre Tunus'un 2006 yılı GSYİH'nin % 53,4'ünü hizmet sektörü üretirken, % 19,6'sını imalat sektörü, % 12,8'ini tarım ve balıkçılık sektörü, % 7,5'ini enerji sektörü ve % 6,2'sini inşaat sektörü üretmektedir.

Tunus, yıllık ortalama yaklaşık 500 Milyon \$ düzeyinde doğrudan yabancı sermaye çekmektedir. Ülkedeki yabancı sermaye stoku ise, 12 Milyar \$ düzeyindedir. Tunus pazarında, Avrupa Birliği ülkeleri özellikle Fransız ve İtalyan firmaları çok etkindir.

Tunus, 1986 yılında pazar ekonomisinin kurallarını uygulamaya başlamıştır. Yapısal reformların ana çerçevesi fiyatların, ticaretin, faiz oranlarının ve yatırımların serbestleştirilmesi ile hükümetin kontrolündeki finans sektörünün reformu olarak belirlenmiştir.

1997-2001 yıllarını kapsayan 9. Kalkınma Planı'yla hükümet, mali piyasalara istikrar getirip, Dinar'ın konvertibilitesini sağlama, özelleştirme ve ithalat kısıtlamalarını azaltma hedeflerine ulaşmayı amaçlamıştır. Aynı zamanda, bu planla dış borçların, bütçenin ve cari hesap açıklarının kontrolü öngörülmüştür. Bu dönemde üretimde yıllık ortalama %3'lük bir büyüme ile tasarruf ve yatırımların artırılması hedeflenmiştir. Söz konusu dönemde bu hedeflere kısmen ulaşılrken, hükümetin 2005-2009 ekonomik politika öncelikleri ise istihdam yaratmak, işsizliği önlemek, ihracatı geliştirmek, yabancı yatırımları artırmak, enflasyonu kontrol altında tutmak ve genel ekonomide verimliliği artırmaktır.

Üretimde ve ihracatta fosfat ve petrol eski önemini yitirmiştir. Diğer tarafta tekstil, gıda işleme, elektrikli ürünler önem kazanmıştır. Tarım ve balıkçılık sektörü aktif nüfusun yaklaşık dörtte birini istihdam etmektedir. Yerli üreticileri korumak için AB dışı ülkelere gelen ürünlere hükümet belirgin ticari engeller uygulamaktadır. Özellikle sermaye malı olmayan ithalata tarife dışı engeller uygulanmaktadır.

Tunus iç pazarının küçük olduğu düşünülüğünde Tunus'un AB, Orta Doğu ve Kuzey Afrika'daki daha büyük pazarlara giriş imkanını da yatırımcılara sunduğu görülmektedir. AB ile arasındaki Ortaklık Anlaşması, Avrupa pazarına girişte sanayi ürünlerinde gümrüksüz giriş imkanı sağlamaktadır.

Tunus, Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS) çerçevesinde bazı mamul mallarda, tarımsal ürünlerde ve el sanatları ürünlerinde; ABD, Kanada, İsviçre, Avustralya ve Japonya'nın tercihli tarifelerinden yararlanmaktadır. Ayrıca Mısır, Fas, Ürdün ve ülkemiz ile tarife engellerini kademeli olarak tümüyle indirmeye yönelik Serbest Ticaret Anlaşmaları bulunmaktadır.

Önümüzdeki dönemde de ülkedeki politik istikrarın sürmesi beklenmektedir. Uygulanan ekonomi politikalarının, özel yatırımlar, üretim kapasitesinin yükseltilmesi, büyüme hızının ve istihdamın artırılması yönünde yoğunlaşmayı sürdürmesi beklenmektedir. Ülke ekonomisi 2005-2006 döneminde, ana müşterisi olan AB ülkelerindeki azalan talebe, Tekstil sektöründe Asya'dan gelen yoğun rekabete, dünya çelik ve hammadde fiyatlarındaki artışa rağmen büyümeyi sürdürmüştür. Yatırımların istenen boyuta çekilmesi için hükümet:

-Yatırımlara ilişkin yasal çerçevenin iyileştirilmesi (daha şeffaf ve ölçülebilir olması)

-İşgücü piyasası politikası oluşturulması

-Bankacılık sisteminin güçlendirilmesi

-Gelir hareketlerinin düzenlenmesi

-Bilgi kaynaklı ekonomi için gerekli eğitimin oluşturulması

-Sosyal güvenlik sisteminin güçlendirilmesine

yönelik çalışmalarını sürdürmektedir.

Sanayi

Tunus gelişmekte olan sanayi alt yapısına sahiptir. Yeni gelişmekte olan elektronik, otomotiv yan sanayi, kimya ve hizmet sektörleri, Tunus'un diğer geleneksel sektörlerine göre daha hızlı büyümektedir. Tekstil-konfeksiyon, deri ve ayakkabı sektörü ülkenin en önemli sanayi kolunu oluşturmaktadır. Bunu, gıda işleme sanayi, makine, elektrik, inşaat, kimya ve plastik-kauçuk sanayi izlemektedir. Tunus sanayisi eşit ağırlıkta, kıyı şeridi, kuzey-batı ve güney bölgesi olmak üzere üç bölgede yoğunlaşmıştır.

Tunus, sanayileşme politikasında önceliği tarım ürünlerinin işlenmesine vermiştir. Buradaki hedef, yakın zamana kadar her türlü gıda maddesini ithal eden ülkenin, öncelikle bu sektörde kendine yeterli olması ve daha sonra makarna, kuskus, domates salçası, margarin, zeytinyağı gibi temel gıda maddelerini ihraç edebilmesidir.

Sanayinin diğer dallarına ise, ortak yatırımları teşvik etmek suretiyle geçiş sağlanmaya çalışılmaktadır. Bunun için, yerli üretimin korunma tedbirleri ile korunması ve ihracata yönelik üretimin her türlü vergilendirmeden muafiyeti öngörülmüştür. Daha önce devlet tekelinde olan sanayi ve hizmetler sektörünün büyük bir bölümü özelleştirme programına alınmıştır.

Tunus'un en önemli ihracat kalemini oluşturan konfeksiyon sanayii de, yine ortak yatırımlar yolu ile gelişmeye devam etmektedir. İhracata dayalı bu sektörde ucuz iş gücü önemli bir rekabet avantajı yaratırken ülkenin iç piyasaya yönelik üretiminde teknik alanda yetersiz kalındığı görülmektedir.

Son dönemde tekstil ve konfeksiyon sektörü özellikle Çin ve Hindistan kaynaklı rekabetten etkilenmektedir. Tunus halihazırda AB piyasasındaki büyük tedarikçilerden olmasına rağmen, pazar payı Asya'dan kaynaklanan rekabet nedeniyle tehlikeye girmiştir. Tunus'un yanısıra Akdeniz havzasında bulunan tekstil ve konfeksiyon üreticisi ülkeler bu durumdan olumsuz yönde etkilenmektedir. Diğer bir realite de Tunus tekstil ve konfeksiyon sektörünün bu rekabeti göğüslemesi için sektörde reform ve yenileme yapması gerekliliğidir.

Tekstil sanayiinden sonra en çok istihdam olanağı yaratan sektör; mekanik-elektrik üretim sahasıdır. Bu sektörü, deri-ayakkabı ve sırasıyla kimya-plastik, gıda-tarım sektörleri izlemektedir.

Tunus'ta mekanik-elektrik parçalar üretimi, küçük sermayelerle ve AB ülkeleri ile ortak yatırım şeklinde kurulmuştur. Sayıları günden güne artan bu tür şirketlerin en büyük sıkıntısı ise; düşük kalitede üretilen bu maddelerin pazarlamasındadır.

Yapılan özelleştirme ve yabancı sermayenin teşviki çalışmaları ile ilaç sektöründe yerli üretimi arttırmak için yeni ilaç üretim üniteleri kurulması yönünde projeler geliştirilmektedir.

Yatırım proje çalışmalarının, kimya sanayinde olduğu gibi büyük bir kısmının Fransa ve daha sonra İtalya ve İsviçre sermayeli olduğu bilinmektedir. Bu projelerin gerçekleştirilmesi durumunda, Tunus'un kendi tüketiminin çok üstünde bir üretim sağlanması beklenmektedir.

Taşıt araçları üretimi 1990 yılına kadar, otobüs ve kamyon üretimiyle sınırlandırılmış, bu yıldan sonra kamyonet ve otomobil üretimine başlanmıştır. Hızla büyüyen nüfus, gıda ürünlerine olan talebi artırmış ve gıda sanayi yetersiz kalmıştır. Un, peynir ve yağ üretimi artmış, bununla birlikte sigara ve alkol üretimi düşüş göstermiştir.

Ulaştırma ve Altyapı

Uzun bir sahil şeridine sahip Tunus için deniz taşımacılığı oldukça önemlidir. Önemli limanları Bizerte, Gabes, La Goulette, Sfax, Sousse, Tunis ve Zarzis'tir. Tunus Türkiye'ye vize uygulamayan ender ülkelerden bir tanesidir. İki ülke arasında direkt uçak seferleri ile ulaşım oldukça kolaydır.

Tunus'un fiziksel ticari alt yapısı giderek iyileşmektedir. Deniz ulaştırması trafiğinin büyük bölümü Rades/Tunis üzerinden olmakla birlikte ikinci büyük şehir ve ticaret merkezi olan Sfax, konteynır trafiğinin bir kısmını üstlenebilmektedir. Karayolu ağının toplam uzunluğu 19 bin km'yi geçmiştir ve

karayolları ulaşımı genelde güvenilirdir. Ayrıca kıyı şeridini birbirine bağlayan otoyolların inşasına devam edilmektedir.

Tunus'ta 6 uluslararası havalimanı bulunmaktadır. Tunus'ta şehirleri birbirine bağlayan gelişmiş bir ulaşım ağı vardır. Şehirlerarası havayolu ağı çok gelişmiş değildir. Demiryolları da çok gelişmiş olmayıp, toplam uzunluğu ancak 2,153 km kadardır.

Tunus Tekstil ve Konfeksiyon Sektörü

Tekstil ve konfeksiyon sektörü, Tunus ihracatının en önemli kısmını oluşturmaktadır. 2006 yılında ülkenin tüm ihracatının % 35'i ile genel istihdamın % 44'ü tekstil ve konfeksiyon sektörlerince sağlanmıştır. Ancak sektör, düşük katma değerli üretim, Asya ülkelerinden gelen rekabet ve AB Ülkelerindeki ekonomik durgunluk nedeniyle zarar görmüştür. Hükümet, dokuma ve örme giyim alt sektörlerindeki yatırımı artırarak katma değeri artırmayı amaçlamaktadır.

Tekstil ve konfeksiyon ihracatında Tunus'un en büyük pazarı AB olup, ülkenin bu sektörlerdeki ihracatının yaklaşık % 90'ı AB ülkelerine yapılmaktadır. Bu pazarlar arasında geleneksel olarak Fransa ve İtalya başı çekmekte olup, Almanya, İngiltere ve İspanya da diğer önemli pazarlar olarak göze çarpmaktadır. Konfeksiyon ürünlerinde Tunus çok büyük ölçüde AB'ye fason üretim ve ihracat yapmaktadır. Ülkede, özellikle tekstil ve tekstil terbiye sektörleri yeterince gelişmediği için konfeksiyon ürünlerinin hammaddesi niteliğinde olan tekstil ürünlerinde ithalata bağımlı durumdadır.

Tekstil Teknik Merkezi (Centre Technique du Textile) CETTEX verilerine göre Tunus genelinde tekstil ve konfeksiyon sektörlerinde toplam 2079 işletme faaliyet göstermektedir. Bu işletmelerden 1684'ü konfeksiyon, 260'ı tekstil alanında (39'u iplik, 49'u dokuma, 127'si örme kumaş, 45'i tekstil terbiye) üretim yaparken, geriye kalanlar aksesuar, takı ve farklı hizmetler gibi değişik alanlarda faaliyet göstermektedirler. Bu işletmeler Tunus'un bütün sanayisinin % 38'ini oluşturmakta ve yaklaşık % 80'i tamamen ihracata yönelik çalışmaktadırlar. Bu firmaların % 57'si kısmen yada tamamen yabancı sermayelidir.

Tekstil ve konfeksiyon işletmelerinin % 71'i 100 veya daha az sayıda işçi çalıştıran KOBİ niteliğinde olup, 2007 yılı ilk yarı dönem sonu itibariyle sektörün toplam istihdamı, 204 bin civarındadır. Bu istihdamın yaklaşık % 79'u hazır giyim işletmelerinde çalıştırılmaktadır. İmalat sektörü istihdamının yaklaşık yarısı da tekstil ve hazır giyim sektörü tarafından sağlanmaktadır.

II. TUNUS'UN DIŞ TİCARETİ

Yıllar İtibariyle Genel İhracat ve İthalat

Birleşmiş Milletler verilerine göre Tunus 2005 yılında 10,4 milyar dolar ihracat, 13,1 milyar dolar ithalat yapmıştır. 2001 yılından 2005 yılına kadarki beş yıllık süreçte, Tunus'un dış ticaretine ilişkin veriler aşağıdaki tablodan izlenebilir.

TUNUS'UN GENEL DIŞ TİCARETİ				
Birim:\$				
YILLAR	İHRACAT	YILLIK ARTIŞ ORANI (%)	İTHALAT	YILLIK ARTIŞ ORANI (%)
2001	6.608.604.992	-	9.526.901.548	-
2002	6.871.227.940	4,0	9.522.562.986	0,0
2003	7.354.396.672	7,0	10.146.676.736	6,6
2004	9.684.714.333	31,7	12.734.335.491	25,5
2005	10.493.619.813	8,4	13.174.322.624	3,5

Kaynak: Birleşmiş Milletler - Un Comtrade / Kasım 2007

En Çok İhraç Edilen Ürünler

Tunus'un en fazla ihraç ettiği ürünler Fasıllık 62 kapsamındaki dokuma giyim eşyası ve aksesuarı, Fasıllık 85'te yer alan elektrikli makina ve cihazlar, Fasıllık 27 kapsamındaki mineral yakıtlar, mineral yağlar, Fasıllık 61'de yer alan örme giyim eşyası ve aksesuarı ile Fasıllık 15 kapsamındaki hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlardır. Tunus'tan en fazla ihraç edilen ürünlere ilişkin rakamsal bilgiler, aşağıdaki tabloda verilmektedir.

TUNUS'UN EN ÇOK İHRAC ETTİĞİ ÜRÜNLER		
İLK 5 ÜRÜN GRUBU / 2005		
FASIL NO	TANIM	DEĞER \$
62	DOKUMA GİYİM EŞYASI VE AKSESUARİ	2.471.400.667
85	ELEKTRİKLİ MAKİNA VE CİHAZLAR	1.518.210.533
27	MİNERAL YAKITLAR, MİNERAL YAĞLAR	1.357.420.911
61	ÖRME GİYİM EŞYASI VE AKSESUARİ	622.655.212
15	HAYVANSAL VE BİTKİSEL KATI VE SIVI YAĞLAR	448.600.939

Kaynak: Birleşmiş Milletler - Un Comtrade / Ağustos 2007

En Çok İthal Edilen Ürünler

Diğer yandan Tunus'un en çok ithal ettiği ürünlerin başında Fasıl 27 kapsamındaki mineral yakıtlar ve yağlar, Fasıl 84 kapsamındaki nükleer reaktörler, kazanlar ve makineler, Fasıl 85'de yer alan elektrikli makina ve cihazlar, Fasıl 52 kapsamındaki pamuk, pamuk ipliği ve dokuma kumaş (pamuklu tekstil ürünleri) gelmektedir.

TUNUS'UN EN ÇOK İTHAL ETTİĞİ ÜRÜNLER		
İLK 5 ÜRÜN GRUBU / 2005		
FASIL NO	TANIM	DEĞER \$
27	MİNERAL YAKITLAR, MİNERAL YAĞLAR VE BUNLARIN DAMITILMASINDAN ELDE EDİLEN ÜRÜNLER	1.798.455.416
84	NÜKLEER REAKTÖRLER, KAZANLAR, MAKİNALAR	1.428.346.340
85	ELEKTRİKLİ MAKİNA VE CİHAZLAR	1.410.929.923
87	MOTORLU KARA TAŞITLARI	879.422.657
52	PAMUK (ELYAF, İPLİK, KUMAŞ)	855.818.919

Kaynak: Birleşmiş Milletler - Un Comtrade / Kasım 2007

En Çok İhracat Yapılan Ülkeler

Birleşmiş Milletler'den elde edilen Tunus'un genel ihracat rakamları incelendiğinde, en fazla ihracat yapılan ülkelerin başında Fransa'nın geldiği görülmektedir. İtalya, Almanya, İspanya ve Libya Fransa'yı izleyen ülkelerdir. Tunus'un en çok ihracat yaptığı ilk 20 ülkeye toplam ihracatın %95'i yönelmiş durumdadır. Türkiye Tunus'un en fazla ihracat yaptığı 12. ülkedir. Tunus'un Türkiye'ye yaptığı ihracat 2005 yılında 2004'e göre %23,7 oranında artmıştır.

En fazla ihracat yapılan 20 ülkeye ilişkin veriler aşağıdaki tabloda görülebilir.

TUNUS'UN EN ÇOK İHRACAT YAPTIĞI ÜLKELER

Birim:\$

	2004	2005	DEĞİŞİM %
FRANSA	3.205.120.422	3.453.805.216	7,8
ITALYA	2.451.431.427	2.514.438.534	2,6
ALMANYA	887.870.186	885.436.122	-0,3
İSPANYA	586.101.874	576.037.148	-1,7
LİBYA	347.538.378	472.688.204	36,0
TANIMLANMAMIŞ ÜLKELER	294.837.511	385.740.759	30,8
BELÇİKA	288.319.567	288.243.179	0,0
İNGİLTERE	278.443.974	279.343.269	0,3
HOLLANDA	213.437.000	225.777.694	5,8
CEZAYİR	108.899.106	182.934.402	68,0
FAS	74.259.106	109.396.364	47,3
TÜRKİYE	86.260.949	106.698.403	23,7
HİNDİSTAN	85.918.554	97.708.832	13,7
ABD	115.279.417	95.451.795	-17,2
SUUDİ ARABİSTAN	23.908.016	50.897.554	112,9
İSVİÇRE	39.388.920	48.259.492	22,5
MISIR	31.166.795	48.028.782	54,1
BREZİLYA	65.058.584	47.786.781	-26,5
BANGLADEŞ	10.827.181	40.452.538	273,6
SENEGAL	18.196.974	40.224.535	121,1
İLK 20 ÜLKE TOPLAMI	9.212.263.941	9.949.349.603	8,0
İLK 20 ÜLKENİN TOP. PAYI	95,1	95	
DÜNYA TOPLAMI	9.684.714.333	10.493.619.813	8,4

Kaynak: Birleşmiş Milletler - Un Comtrade / Kasım 2007

En Çok İthalat Yapılan Ülkeler

Tunus'un 2005 yılı itibariyle en fazla ithalat yaptığı ülkelerin başında, aynı zamanda en çok ihracat gerçekleştirdiği ülke olan Fransa gelmektedir. Türkiye Tunus'un en fazla ithalat yaptığı 10. ülke olarak görünmektedir. Tunus'un Türkiye'den yaptığı ithalat 2005 yılında %7,6 oranında azalmıştır.

En fazla ithalat yapılan 20 ülkeye ait veriler, aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

TUNUS'UN EN ÇOK İTHALAT YAPTIĞI ÜLKELER

Birim:\$

	2004	2005	DEĞİŞİM %
FRANSA	3.189.250.628	3.092.251.807	-3,0
İTALYA	2.417.737.443	2.757.406.310	14,0
ALMANYA	1.075.406.641	1.085.281.828	0,9
İSPANYA	673.750.738	677.532.835	0,6
LİBYA	423.083.079	510.022.087	20,5
ÇİN	291.074.605	381.131.335	30,9
RUSYA	390.321.813	375.350.527	-3,8
BELÇİKA	357.232.170	346.274.113	-3,1
ABD	360.309.236	329.546.709	-8,5
TÜRKİYE	321.905.860	297.546.026	-7,6
İNGİLTERE	277.414.417	287.995.660	3,8
HOLLANDA	228.243.069	240.641.610	5,4
UKRAYNA	181.862.497	221.165.228	21,6
JAPONYA	255.028.287	212.956.423	-16,5
BREZİLYA	156.601.601	152.665.700	-2,5
İSVİÇRE	141.203.612	142.788.408	1,1
ARJANTİN	162.568.555	137.998.655	-15,1
CEZAYİR	75.087.562	135.371.205	80,3
TANIMLANMAMIŞ ÜLKELER	65.654.034	113.385.061	72,7
HİNDİSTAN	109.340.241	103.020.682	-5,8
İLK 20 ÜLKE TOPLAMI	11.153.076.088	11.600.332.209	4,0
İLK 20 ÜLKENİN TOP. PAYI	87,6	88,1	
DÜNYA TOPLAMI	12.734.335.491	13.174.322.624	3,5

Kaynak: Birleşmiş Milletler - Un Comtrade / Kasım 2007

III. TUNUS'UN TEKSTİL VE KONFEKSİYON DIŞ TİCARETİ

Tunus'un Tekstil ve Konfeksiyon Dış Ticareti

2001 yılından 2005 yılına kadar Tunus'un tekstil ihracatı ve ithalatı dalgalanarak seyretmiştir. 2005 yılında Tunus'un tekstil ihracatı 171 milyon dolar, tekstil ithalatı ise 1 milyar 657 milyon dolar olmuştur. 2005 yılında 2004 yılına kıyasla ihracat %0,6 oranında ithalat ise % 3,4 oranında azalış göstermiştir.

TUNUS'UN TEKSTİL İHRACATI VE İTHALATI				
Birim:\$				
YILLAR	TEKSTİL İHRACATI	DEĞİŞME (%)	TEKSTİL İTHALATI	DEĞİŞME (%)
2001	139.442.530	-	1.503.688.989	-
2002	131.587.679	-5,6	1.463.082.407	-2,7
2003	140.263.489	6,6	1.527.469.089	4,4
2004	172.679.116	23,1	1.715.133.833	12,3
2005	171.719.897	-0,6	1.657.391.971	-3,4

Kaynak: Birleşmiş Milletler - Un Comtrade / Kasım 2007

2005 yılında dünyada en fazla tekstil ihracatı yapan ülkeler ile Tunus'un dünya ihracatındaki payı, aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

DÜNYA TEKSTİL İHRACATÇILARI ARASINDA TUNUS / 2005		
ÜLKE	İHRACAT - \$	% PAY
ÇİN	30.491.314.111	16,1
ABD	15.373.403.774	8,1
İTALYA	14.783.710.893	7,8
HONG KONG	13.538.724.008	7,2
ALMANYA	13.189.942.000	7,0
GÜNEY KORE	10.804.806.554	5,7
JAPONYA	7.515.673.244	4,0
FRANSA	6.278.329.036	3,3
HİNDİSTAN	5.744.667.575	3,0
TÜRKİYE	4.807.143.218	2,5
İNGİLTERE	4.500.320.567	2,4
BELÇİKA	4.467.347.257	2,4
PAKİSTAN	3.915.945.579	2,1
İSPANYA	3.631.990.694	1,9
TUNUS	171.719.897	0,1
DÜNYA TOPLAMI	189.059.053.642	100

Kaynak: Birleşmiş Milletler - Un Comtrade / Kasım 2007

Tablodan da görüleceği üzere, Tunus Dünya'nın önemli tekstil ihracatçıları arasında yer almamaktadır. Dünya tekstil pazarından aldığı pay ancak % 0,1 düzeyindedir.

2005 yılında Dünya'da en fazla tekstil ithalatı yapan ülkeler içinde Tunus'un yeri ve Dünya tekstil ithalatındaki payı aşağıdaki tabloda verilmektedir. Tunus'un 2005 yılında Dünya tekstil ithalatından aldığı pay %1 düzeyindedir.

DÜNYA TEKSTİL İTHALATÇILARI ARASINDA TUNUS / 2005		
ÜLKE	İTHALAT - \$	% PAY
ÇİN	21.752.757.347	13,4
KONG KONG	13.586.459.205	8,4
ABD	11.391.960.461	7,0
ALMANYA	8.726.872.000	5,4
İTALYA	8.544.233.611	5,3
MEKSİKA	6.311.536.905	3,9
TÜRKİYE	5.833.449.775	3,6
FRANSA	5.682.650.760	3,5
İNGİLTERE	4.576.722.516	2,8
GÜNEY KORE	3.912.790.814	2,4
TUNUS	1.657.391.971	1,0
DÜNYA TOPLAMI	162.513.200.067	100

Kaynak: Birleşmiş Milletler - Un Comtrade / Mart 2007

2000 yılından 2005 yılına kadar beş yıllık süreçte Tunus'un konfeksiyon ihracatı 2001 yılından 2004'e kadar artmış, 2005 yılında % 4,8 oranında azalarak 3 milyar 262 milyon dolar olmuştur.

TUNUS'UN KONFEKSİYON İHRACATI VE İTHALATI				
Birim:\$				
YILLAR	KONFEKSİYON İHRACATI	DEĞİŞİM %	KONFEKSİYON İTHALATI	DEĞİŞİM %
2001	2.656.020.084	-	547.535.305	-
2002	2.784.123.761	4,8	593.133.061	8,3
2003	2.842.352.976	2,1	598.896.936	1,0
2004	3.427.472.233	20,6	690.392.000	15,3
2005	3.262.159.038	-4,8	625.095.347	-9,5

Kaynak: Birleşmiş Milletler - Un Comtrade / Kasım 2007

2005 yılında Dünya’da en fazla konfeksiyon ihracatı gerçekleştiren ülkeler ve Tunus’un aldığı pay aşağıdaki tabloda verilmektedir. Tunus 2005 yılında dünya konfeksiyon ihracatı içindeki payı % 1,2’dir.

DÜNYA KONFEKSİYON İHRACATÇILARI ARASINDA TUNUS / 2005		
ÜLKE	İHRACAT - \$	% PAY
ÇİN	76.237.700.493	27,3
HONG KONG	26.000.482.219	9,3
İTALYA	18.374.418.460	6,6
TÜRKİYE	13.422.476.709	4,8
ALMANYA	13.203.719.000	4,7
HİNDİSTAN	11.049.602.251	4,0
FRANSA	8.519.926.030	3,1
MEKSİKA	7.969.936.642	2,9
BELÇİKA	7.160.508.597	2,6
PAKİSTAN	6.055.521.679	2,2
ABD	5.614.510.790	2,0
İNGİLTERE	5.265.134.791	1,9
ENDONEZYA	5.106.186.168	1,8
ROMANYA	4.820.543.664	1,7
İSPANYA	4.601.228.636	1,7
TUNUS	3.262.159.038	1,2
DÜNYA TOPLAMI	278.814.425.428	100

Kaynak: Birleşmiş Milletler - Un Comtrade / Kasım 2007

2005 yılında dünyada en fazla konfeksiyon ithalatı gerçekleştiren ülkeler ve Tunus’un toplamdan aldığı pay, aşağıdaki tabloda verilmektedir.

DÜNYA KONFEKSİYON İTHALATÇILARI ARASINDA TUNUS / 2005		
ÜLKE	İTHALAT - \$	% PAY
ABD	83.857.738.063	28,4
ALMANYA	26.367.915.000	8,9
JAPONYA	23.399.652.873	7,9
İNGİLTERE	21.872.204.305	7,4
FRANSA	18.480.616.464	6,3
HONG KONG	17.657.809.901	6,0
İTALYA	12.472.097.711	4,2
İSPANYA	9.827.088.618	3,3
BELÇİKA	8.115.321.583	2,8
HOLLANDA	6.632.346.599	2,2
TUNUS	625.095.347	0,2
DÜNYA TOPLAMI	295.096.750.174	100

Kaynak: Birleşmiş Milletler - Un Comtrade / Kasım 2007

En Çok Konfeksiyon İthal Edilen Ülkeler

2005 yılı verileri itibariyle Tunus'un en fazla konfeksiyon ürünü ithal ettiği ilk beş ülke İtalya, Fransa, İspanya, Belçika, Almanya olarak sıralanmaktadır. İthalatta ilk 5 ülke ve payları aşağıda verilmektedir.

TUNUS'UN EN ÇOK KONFEKSİYON İTHALATI YAPTIĞI ÜLKELER		
Birim:\$	2005	PAY
İTALYA	216.161.606	34,6
FRANSA	187.591.172	30,0
İSPANYA	42.737.906	6,8
BELÇİKA	33.001.479	5,3
ALMANYA	27.295.059	4,4
DÜNYA TOPLAMI	625.095.347	100

Kaynak: Birleşmiş Milletler - Un Comtrade / Kasım 2007

En Çok Tekstil İthal Edilen Ülkeler

Tunus'un en fazla tekstil ithalatı yaptığı ilk beş ülke, Fransa, İtalya, Almanya, Belçika ve İspanya olarak sıralanmaktadır.

2005 yılı itibariyle ithalat rakamları ve payları aşağıdaki tabloda verilmektedir.

TUNUS'UN EN ÇOK TEKSTİL İTHALATI YAPTIĞI ÜLKELER		
Birim:\$	2005	PAY
FRANSA	513.582.103	31,0
İTALYA	483.728.272	29,2
ALMANYA	128.032.532	7,7
BELÇİKA	110.990.007	6,7
İSPANYA	78.009.342	4,7
DÜNYA TOPLAMI	1.657.391.971	100

Kaynak: Birleşmiş Milletler - Un Comtrade / Kasım 2007

Tunus'un En Çok İthal Ettiği Tekstil Ürünleri

2005 yılında Tunus'un ithal ettiği tekstil ürünleri incelendiğinde, Dünya'dan en fazla 5209 ve 5208 GTİP başlıklarında yeralan pamuklu dokuma kumaş ithal ettiği belirlenmiştir. En çok ithal ettiği diğer ürünler; sentetik filament ipliklerden dokuma kumaş, sentetik devamsız liflerden dokuma kumaş olarak görülmektedir.

2005 yılında Tunus'un en çok ithal ettiği ilk 5 ürün ve ithalat değeri aşağıdaki tabloda verilmektedir.

TUNUS'UN EN ÇOK İTHAL ETTİĞİ TEKSTİL ÜRÜNLER		
İLK 5 ÜRÜN GRUBU / 2006		
DORTLÜ GTİP NO	TANIM	DEĞER \$
5209	PAMUKLU DOKUMA KUMAŞ (AĞIRLIK İTİBARIYLA %85 VEYA DAHA FAZLA PAMUK İÇEREN M2 AĞIRLIĞI 200 GR GEÇENLER)	505.885.192
5208	PAMUKLU DOKUMA KUMAŞ (AĞIRLIK İTİBARIYLA %85 VEYA DAHA FAZLA PAMUK İÇEREN M ² AĞIRLIĞI 200 GR GEÇMEYENLER)	228.455.929
5407	SENTETİK FİLAMENT İPLİKLERİNDEN DOKUMA KUMAŞ	84.948.306
5512	SENTETİK DEVAMSIZ LİFLERDEN DOKUMA KUMAŞ	65.826.610
5515	SENTETİK DEVAMSIZ LİFLERDEN DİĞER DOKUMA KUMAŞ	46.264.738

Kaynak: Birleşmiş Milletler - UN Comtrade / Kasım 2007

IV. TÜRKİYE – TUNUS DIŞ TİCARET İLİŞKİLERİ

Türkiye - Tunus Genel Dış Ticareti

10 milyon nüfuslu Kuzey Afrika ülkesi Tunus ile Türkiye arasındaki toplam ticaret hacmi, 2006 yıllık veriler itibariyle 475 milyon dolar düzeyindedir. Genel dış ticaret, Türkiye lehine gelişme göstermektedir. Tunus'un Türkiye genel ihracatından aldığı pay binde 4 ve ithalatın aldığı pay binde 1'dir.

2006 yılında Türkiye'den Tunus'a taşıt araçlarından beyaz eşyaya, pamuklu dokuma kumaştan tütüne çok çeşitli ürün gruplarında 324,9 milyon dolar değerinde ihracat yapılmıştır. Yine aynı yıl Tunus'tan azot, fosfor, potasyum gibi maddeler içeren mineral veya kimyasal gübrelerden canlı balıklara kadar çeşitlenen geniş bir yelpazede 150 milyon dolar değerinde ithalat yapılmıştır.

Türkiye ile Tunus arasındaki genel ticaret, 2000 yılından 2007 yılının Ağustos sonuna kadar yedi yılı aşkın bir süreç içerisinde incelendiğinde , 2003 yılından bu yana ihracatın da ithalatın da düzenli olarak artmakta olduğu görülmektedir. Ancak 2005 ve 2006 yıllarındaki ithalat artış oranları, ihracat artış oranlarından bir miktar yüksek olmuştur.

2000 yılından 2007 yılının ilk sekiz ayına kadar olan süreçte Türkiye ile Tunus arasında dış ticaretin seyrini gösteren bir tablo aşağıda verilmektedir.

TÜRKİYE - TUNUS DIŞ TİCARETİ				
Birim: \$				
YILLAR	GENEL İHRACAT	YILLIK DEĞİŞİM (%)	GENEL İTHALAT	YILLIK DEĞİŞİM (%)
2000	162.271.742	-	64.842.883	-
2001	140.592.628	-13,4	72.935.820	12,5
2002	121.141.720	-13,8	71.800.648	-1,6
2003	220.015.179	81,6	98.139.778	36,7
2004	256.162.186	16,4	100.409.572	2,3
2005	294.785.234	15,1	117.372.416	16,9
2006	324.892.895	10,2	150.094.226	27,9
2007*	310.504.710		130.389.653	

(*) : Ocak - Ağustos

Kaynak DTM Bilgi Sistemi / Ekim 2007

2007 yılının ilk sekiz ayı itibariyle Tunus ile dış ticaret hacmi dolar bazında 2006 yıllık verilere oldukça yaklaşılmış bulunmaktadır. 2007 yılında Tunus ile Türkiye arasındaki dış ticaret hacminin 600 milyon doları aşması beklenebilir.

Türkiye'den Tunus'a yapılan toplam ihracatın da ithalatın da dolar bazında hemen hemen beşte birini tekstil ve konfeksiyon mamülleri oluşturmaktadır. Diğer yandan Türkiye'nin tekstil ve konfeksiyon ihracatının dolar bazında binde 3'ü Tunus'a yapılmaktadır. Türkiye'nin Tunus ile dış ticaretini tekstil ve konfeksiyon ticareti ile birlikte değerlendiren bir tablo aşağıda yer almaktadır.

TÜRKİYE - TUNUS TİCARİ İLİŞKİLERİ			
Birim: \$			
	2005 YILLIK	2006 YILLIK	DEĞİŞİM %
TUNUS'A İHRACAT	294.785.234	324.892.895	10,2
TÜRKİYE GENEL İHRACAT	73.476.408.143	85.534.675.518	16,4
TUNUS'UN PAYI %	0,40	0,38	
TUNUS'DAN İTHALAT	117.372.416	150.094.226	27,9
TÜRKİYE GENEL İTHALAT	116.774.150.907	139.576.174.148	19,5
TUNUS'UN PAYI %	0,10	0,11	
TUNUS'A TEKSTİL VE KONFEKSİYON İHRACATI	35.058.115	59.428.451	69,5
TÜRKİYE TEKSTİL VE KONFEKSİYON İHRACATI	18.899.608.530	19.705.522.315	4,3
TUNUS'UN PAYI %	0,19	0,30	
TUNUS'DAN TEKSTİL VE KONFEKSİYON İTHALATI	8.874.946	12.553.555	41,4
TÜRKİYE TEKSTİL VE KONFEKSİYON İTHALATI	6.729.292.417	7.375.151.336	9,6
TUNUS'UN PAYI %	0,13	0,17	

Kaynak DTM Bilgi Sistemi / Ekim 2007

Türkiye'nin Tunus'a ihracatı tüm maddeler itibariyle incelendiğinde, 2006 yılında en fazla ihraç edilen mamüllerin başında 87 03 GTİP başlıklı otomobil, steysin vagonlar ile 52 09 GTİP başlıklı pamuklu dokuma kumaşların geldiği görülmektedir.

Bu iki ürünü takiben 72 07 GTİP başlıklı demir ve alaşımsız çelikten yarı mamüller, 27 10 GTİP başlıklı petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar ile 72 13 GTİP başlıklı demir veya alaşımsız çelikten filmaşın, en fazla ihraç edilen ilk beş ürün içerisinde yer almaktadır.

Türkiye'nin Tunus'tan ithalatında ise, 31 05 GTİP başlıklı azot, potasyum ve fosfor gibi maddeler içeren mineral veya kimyasal gübreler ile 28 35 GTİP başlıklı fosfinat, fosfonat, fosfat ve polifosfat gibi kimyasal maddeler en fazla ithal edilen ürünlerdir.

Tunus'a en fazla ihraç edilen ürünler ile en fazla ithal edilen ürünleri gösteren tablolar aşağıda verilmektedir.

TÜRKİYE'DEN TUNUS'A GENEL İHRACAT					
EN FAZLA İHRAÇ EDİLEN İLK 20 ÜRÜN					
GTİP	KAPSAM	2004	2005	2006	2005 / 06 DEĞİŞİM %
8703	OTOMOBİLİ, STEYİN VAGONLAR, YARIŞ ARABALARI	37.096.194	45.363.235	46.084.447	2
5209	PAMUK MEN (DOKUMA %85 < PAMUKLU 200G/M2 DEN FAZLA)	5.292.049	11.885.278	23.116.310	94
7207	DEMİR/ALAŞIMSIZ ÇELİKTE YARI MAMULLER	57.247.878	58.961.963	18.602.070	- 68
2710	PETROL YAĞLARI VE BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLAR	342.575	308.659	15.949.566	5.067
7213	DEMİR/ÇELİK FILMAŞIN (SICAK HADDELENMİŞ, RULO HALİNDE)	1.031.237	9.329.419	15.790.550	69
7214	DEMİR/ÇELİK ÇUBUKLAR (SICAK HADDELE, DÖVÜLMÜŞ, BURULMUŞ, ÇEKİLMİŞ)	27.457.414	11.432.974	14.320.546	25
8418	BUZDOLAPLARI, DONDURUCULAR, SOĞUTUCULAR, ISI POMPALARI	7.536.697	9.364.865	11.358.665	21
8706	KARA TAŞITLARI İÇİN MOTORLU ŞASİLER	5.763.019	2.567.015	10.831.125	322
7321	DEMİR-ÇELİK SOBA, OCAK, IZGARA, OCAK, MANGAL VB. EV EŞYASI	3.452.377	3.740.933	6.884.602	84
0713	KURU BAKLAGİLLER (KABUKSUZ) (TANELERİ İKIYE AYRILMIŞ)	5.440.204	2.392.705	5.902.336	147
8544	İZOLE EDİLMİŞ TEL, KABLO; DİĞER İZOLE EDİLMİŞ ELEKTRİK İLETKENLERİ; FİBER OPTİK K	693.231	2.534.934	5.333.918	110
7306	DEMİR/ÇELİKTE DİĞER TÜPLER, BORULAR, İÇİ BOŞ PROFİLLER	1.200.907	6.203.098	5.174.733	- 17
8479	KENDİNE ÖZGÜ FONKSİYONLU MAKİNE VE CİHAZLAR	2.848.929	6.323.698	4.936.066	- 22
7325	DEMİR/ÇELİKTE DİĞER DÖKÜM EŞYASI	5.346.093	5.870.472	4.924.869	- 16
8415	KLİMA CİHAZLARI-VANTİLATÖRLÜ, ISI, NEM DEĞİŞTİRME TERTİBATLI	5.745.781	3.433.531	4.824.380	41
0802	DİĞER KABUKLU MEYVELER (TAZE/KURUTULMUŞ) (KABUĞU ÇIKARILMIŞ/SOYULMUŞ)	4.458.522	7.257.198	4.823.169	- 34
8504	ELEKTRİK TRANSFORMATÖRLERİ, STATİK KONVERTİSÖRLER, ENDÜKTÖRLER	5.932.384	14.009.596	4.399.505	- 69
8414	HAVA-VAKUM POMPASI, HAVA/GAZ KOMPRESÖRÜ, VANTİLATÖR, ASPIRATÖR	810.207	2.642.379	4.277.875	62
2403	HOMONİZE EDİLMİŞ TÜTÜN VE TÜTÜN YERİNE GEÇEN MADDE HÜLASALARI	5.500.758	5.940.668	4.219.739	- 29
8708	KARA TAŞITLARI İÇİN AKSAM, PARÇALARI	2.132.702	1.762.221	3.997.811	127
	İLK 20 ÜRÜN TOPLAMI	185.329.158	211.324.841	215.752.282	2
	TUNUS'A GENEL İHRACAT	256.162.186	294.785.234	324.892.895	10
	İLK 20 ÜRÜNÜN TOPLAMDA PAYI %	72	72	66	

Kaynak DTM Bilgi Sistemi / Ekim 2007

Tunus'a en fazla ihraç edilen ilk yirmi ürün grubunun sadece bir tanesi,- 52 09 GTİP başlıklı ağırlık itibariyle % 85 veya daha fazla pamuk içeren ve m² ağırlığı 200 gramı geçen pamuklu dokuma kumaşlar- tekstil ürünüdür. Bu ürünün ihracatı değer olarak 2006 yılında 2005 yılına kıyasla % 94 oranında artarak hemen hemen iki katına çıkmıştır.

TÜRKİYE'NİN TUNUS'DAN GENEL İTHALATI					
EN FAZLA İTHAL EDİLEN İLK 20 ÜRÜN					
2005 / 06					
GTİP	KAPSAM	2004	2005	2006	
3105	AZOT, FOSFOR VE POTASYUM GIBI MADDELER İÇEREN MİNERAL VE KİMYASAL GÜBRELER	54.565.832	70.483.234	89.664.852	27
2835	FOSFİNATLAR, FOSFONATLAR, FOSFATLAR VE POLİFOSFATLAR	6.417.018	6.361.863	9.749.752	53
7616	ALUMİNYUMDAN DİĞER EŞYA	0	136.089	5.944.219	4.268
2809	DİFOSFOR PENTAOKSİT; FOSFORİK ASİT VE POLİFOSFORİK ASİTLER	11.639.187	10.980.854	5.288.915	- 52
3103	FOSFATLI MİNERAL/KİMYASAL GÜBRELER	1.170.747	914.370	4.462.751	388
7204	DEMİR/ÇELİK DÖKÜNTÜ VE HURDALARI, BUNLARIN KÜLÇELERİ	6.307.977	2.193.676	3.521.264	61
6911	PORSELEN VE ÇİNİDEN SOFRA, MUTFAK VE TUVALET EŞYASI	1.146.785	2.463.785	3.356.677	36
5209	PAMUK MEN (DOKUMA %85 < PAMUKLU 200G/M2 DEN FAZLA)	3.408.807	2.161.235	3.101.786	44
6204	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN TAKIM, TAKIM ELBİSE, CEKET VS.	1.548.025	1.908.920	2.588.737	36
8708	KARA TAŞITLARI İÇİN AKSAM, PARÇALARI	8.915	528.780	2.470.960	367
6203	ERKEK/ERKEK ÇOCUK İÇİN TAKIM, TAKIM ELBİSE, CEKET VS.	1.867.353	1.932.040	2.239.917	16
0301	CANLI BALIKLAR	0	3.655.356	2.002.486	- 45
2826	FLORÜRLER; FLORSLİKATLAR, FLORALUMİNATLAR VE DİĞER KOMPLEKS FLOR TUZLARI	743.288	2.889.546	1.743.019	- 40
8421	SANTRİFÜJLE ÇALIŞAN KURUTMA, FİLTRE, ARITMA CİHAZLARI	117.644	151.125	1.257.777	732
0804	HURMA, İNCİR, AVOKADO VE GUAVA ARMUDU, MANGO, MANGOST (TAZE/KURUTULMUŞ)	392.977	1.270.265	1.237.215	- 3
4112	KOYUN VE KUZULARIN DİĞER DERİ VE KÖSELELERİ	2.203.132	1.648.585	1.139.354	- 31
6110	KAZAK, SÜVETER, HIRKA, YELEK VB. EŞYA (ÖRME)	334.882	598.724	1.102.399	84
6109	TİŞÖRT, FANILA, DİĞER İÇ GİYİM EŞYASI (ÖRME)	211.509	226.669	1.001.488	342
4101	SİĞİR VE AT CİNSİ HAYVANLARIN DERİLERİ-HAM	704.800	1.073.763	880.022	- 18
8409	İÇTEN YANMALI, PİSTONLU MOTORLARIN AKSAM-PARÇALARI	6.592	0	646.938	-
İLK 20 ÜRÜN TOPLAMI		92.795.470	111.578.879	143.400.528	29
TUNUS'DAN GENEL İTHALAT		100.409.572	117.372.416	150.094.226	28
İLK 20 ÜRÜNÜN TOPLAMDA PAYI %		92	95	96	

Kaynak DTM Bilgi Sistemi / Ekim 2007

Tunus'tan en fazla ithal edilen ilk 20 ürün grubunun içerisinde 5 grup tekstil ve konfeksiyon mamülü yer almaktadır. Bu beş ürün grubu, 52 09 GTİP başlıklı pamuklu dokuma kumaşlar, 62 04 GTİP başlıklı bayan dokuma takım elbise, ceket vb. giysi, 62 03 GTİP başlıklı erkek takım elbise, ceket vb. giysi ile 61 10 GTİP başlıklı örme kazak, süveter vb. giysiler ve 61 09 GTİP başlıklı t-shirt, atlet, vb. giysiler olarak verilebilir.

Türkiye'nin Tekstil ve Konfeksiyon Ticaretinde Tunus'un Yeri

Uluslararası pazarlarda en önemli tekstil ve konfeksiyon tedarikçilerinden biri olan Türkiye'nin tekstil ve konfeksiyon ticaretinde, Tunus'un oldukça küçük bir payı bulunmaktadır.

Türkiye'nin 2006 yılına ilişkin dış ticaret verileri çerçevesinde Tunus konfeksiyon ihracatında toplam 185 ülke ve serbest bölge içerisinde 55. sırada, tekstil ihracatında ise toplam 184 ülke ve serbest bölge arasında 30. sırada bulunmaktadır.

Diğer yandan, Türkiye'nin konfeksiyon ithalatında Tunus 24. sırada ve tekstil ithalatında nispeten daha gerilerde, 73. sırada bulunmaktadır.

Türkiye – Tunus Tekstil Dış Ticareti

Türkiye'nin en fazla tekstil (elyaf, iplik ve kumaş) ihraç ettiği ülkeler içerisinde 30. sırada bulunan Tunus ile Türkiye arasındaki tekstil ticareti, 2000 yılından 2007 yılına kadar olan sekiz yıla yakın süreç içerisinde devamlı artış kaydetmiştir. 2006 yılında Türkiye ile Tunus arasındaki tekstil ticaretinin değeri 52 milyon doları aşmıştır. Bu rakamın 49 milyon doları ihracat, 3,5 milyon doları ithalattır. 2006 yılı ihracatında 2005 yılına kıyasla %76,5 oranında artış, ithalatta ise % 30,7 oranında artış kaydedilmiştir.

2007 yılının ilk sekiz ayı içerisinde Tunus'a yapılan tekstil ihracatı 2006 yıllık değeri geride bırakmıştır. Yine bu süreçte, tekstil ithalatı ise dolar bazında 2006 yıllık değerinin 3 katına çıkarak 10 milyon doları aşmıştır.

2000 yılından 2007 yılının ilk sekiz ayına kadar olan zaman zarfında Tunus ile Türkiye arasındaki tekstil ticaretini gösteren bir tablo aşağıda verilmektedir.

TÜRKİYE - TUNUS TEKSTİL TİCARETİ				
Birim: \$				
YILLAR	TEKSTİL İHRACATI	YILLIK DEĞİŞİM (%)	TEKSTİL İTHALATI	YILLIK DEĞİŞİM (%)
2000	8.402.881	-	3.226.281	-
2001	9.721.117	15,7	1.838.981	-43,0
2002	10.337.954	6,3	1.691.592	-8,0
2003	12.020.112	16,3	2.570.060	51,9
2004	19.575.305	62,9	3.813.998	48,4
2005	27.697.344	41,5	2.656.926	-30,3
2006	48.877.626	76,5	3.473.142	30,7
2007*	49.362.148		10.235.156	

(*) : Ocak - Ağustos

Kaynak DTM Bilgi Sistemi / Ekim 2007

Tunus'a tekstil ihracatında 52 09 GTİP başlıklı ağırlık itibariyle % 85 veya daha fazla pamuk içeren ve m² ağırlığı 200 gramı geçen pamuklu dokuma kumaşlar ile 54 07 GTİP başlıklı sentetik iplik, monofil ve şeritlerden dokuma kumaşlar en fazla ihraç edilen ürünlerdir.

Bu ülkeye en fazla ihraç edilen ilk yirmi ürün grubundan sadece birinde, 51 12 GTİP başlıklı yünlü dokuma kumaşlarda değer olarak ihracat düşerken, diğer on dokuz ürün grubunda 20 kata varan yüksek oranlı artışlar söz konusudur.

2006 yılında 60 06 GTİP başlıklı örme kumaş ihracatının üç katına çıkması, 60 04 GTİP başlıklı eni 30 cm'yi geçen, ağırlıkça %5 veya daha fazla elastomerik iplik içeren örme kumaş ihracatının ise hemen hemen dört katına çıkması dikkat çekicidir.

TÜRKİYE'NİN TUNUS'A TEKSTİL İHRACATI					
EN FAZLA İHRAÇ EDİLEN İLK 20 ÜRÜN					
GTİP	KAPSAM	2004	2005	2006	2005 / 06 DEĞİŞİM %
5209	PAMUK MEN (DOKUMA %85 < PAMUKLU 200G/M2 DEN FAZLA)	5.292.049	11.885.278	23.116.310	94
5407	SENTETİK İPLİK, MONOFİL, ŞERİTLERLE DOKUMALAR	1.130.418	2.877.190	3.775.284	31
6006	DİĞER ÖRME MENSUCAT	435.465	837.158	2.971.182	255
6004	DİĞER ÖRME MENSUCAT (EN>30CM, ELASTOMERİK/KAUÇUK İPLİK=>%5)	493.929	560.643	2.320.220	314
5506	SENTETİK DEVAMSIZ LİFLER (TARANMIŞ, İLERİ İŞLEM GÖRMÜŞ)	1.831.600	910.939	1.897.619	108
5208	PAMUK MEN (AĞIRLIKÇA %85 VE FAZLA PAMUK M.KARE 200GR)	655.855	1.616.443	1.704.232	5
5801	KADİFE, PELÜŞ VE HALKALI (TIRTİL MENSUCAT)	603.364	828.444	1.256.055	52
5515	DİĞER DEVAMSIZ SENTETİK LİFDEN DOKUMALAR	1.846.421	756.819	1.206.374	59
6001	ÖRME; TÜYLÜ MENSUCAT	50.355	169.348	1.052.683	522
5205	PAMUK (DİKİŞ HARIÇ) İPLİĞİ (AĞIRLIK; =>%85 PAMUK) (TOPTAN)	34.002	309.530	1.044.938	238
5902	NAYLON, POLİAMİD, POLİESTER VB.ESASLI İÇ-DİŞ LASTİĞİ MENSUCATI	451.514	228.138	1.038.952	355
5211	PAMUK MEN (DOKUMA, %85 >PAMUKLU, SUNI-SENTETİK KARIŞIK, 200G/M2 DEN AĞIR)	381.837	189.202	802.714	324
5402	SENTETİK LİF İPLİĞİ (DİKİŞ İPLİĞİ HARIÇ) (TOPTAN)	788.272	584.697	680.262	16
5210	PAMUK MEN (DOKUMALAR, AĞIRLIKÇA % < 85 TEN AZ PAMUK İÇEREN, <= 200 G/M ²)	318.477	271.592	657.691	142
5112	TARANMIŞ YÜNDEM, İNCE HAYVAN KILINDAN DOKUMALAR	659.930	811.934	446.585	- 45
5503	SENTETİK DEVAMSIZ LİFLER (İŞLEM GÖRMEMİŞ)	296.055	324.787	440.160	36
5703	TUFTE EDİLMİŞ HALILAR, TUFTE EDİLMİŞ (YER KAPLAMALARI)	105.580	298.494	417.085	40
6005	ÇÖZGÜ TİPİ ÖRGÜLÜ DİĞER MENSUCAT	1.987	5.277	398.979	7.461
5309	KETEN DOKUMALAR	21.143	15.503	387.628	2.400
5510	SUNI DEVAMSIZ LİFDEN İPLİKLER (DİKİŞ İPLİĞİ HARIÇ)	0	0	365.465	-
İLK 20 ÜRÜN TOPLAMI		15.398.253	23.481.416	45.980.418	96
TUNUS'A TEKSTİL İHRACATI		19.575.305	27.697.344	48.877.626	76
İLK 20 ÜRÜNÜN TOPLAMDA PAYI %		79	85	94	

Kaynak DTM Bilgi Sistemi / Ekim 2007

Türkiye'nin Tunus'tan ithal ettiği tekstil ürünlerinin başında ise aynı zamanda en fazla ihraç edilen ürün grubu olan 52 09 GTİP başlıklı ağırlık itibariyle % 85 veya daha fazla pamuk içeren ve m² ağırlığı 200 gramı geçen pamuklu dokuma kumaşlar gelmektedir. 54 02 GTİP başlıklı suni-sentetik

liflerden dikiş iplikleri, 52 11 GTİP başlıklı pamuklu dokuma kumaşlar ve 53 06 GTİP başlıklı keten iplikler Tunus'tan ithal edilen diğer önemli ürün grupları olarak sıralanmaktadır.

Tunus'tan en fazla ithal edilen tekstil mamüllerine ilişkin istatistikî bilgiler aşağıdaki tabloda verilmektedir.

TÜRKİYE'NİN TUNUS'DAN TEKSTİL İTHALATI					
EN FAZLA İTHAL EDİLEN İLK 20 ÜRÜN					
GTİP	KAPSAM	2004	2005	2006	2005 / 06 DEĞİŞİM %
5209	PAMUK MEN (DOKUMA %85 < PAMUKLU 200G/M2 DEN FAZLA)	3.408.807	2.161.235	3.101.786	44
5401	DOKUMAYA ELVERİŞLİ SUNİ VE SENTETİK LİFDEN DİKİŞ İPLİĞİ	0	0	219.317	-
5211	PAMUK MEN (DOKUMA, %85 >PAMUKLU, SUNİ-SENTETİK KARIŞIK, 200G/M2 DEN AĞIR)	678	158.916	73.319	- 54
5306	KETEN İPLİK	382.493	89.971	32.830	- 64
6006	DİĞER ÖRME MENSUCAT	0	0	15.676	-
5903	PLASTİK EMDİRİLMİŞ, SIVANMIŞ, KAPLANMIŞ MENSUCAT	0	2.563	9.914	287
5807	ETİKETLER, MARKALAR VB.EŞYA-PARÇA, ŞERİT, ŞEKİLLİ KESİLMİŞ	0	0	8.980	-
5604	DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDELERLE KAPLANMIŞ KAUCUK İP VE HALATLAR;	0	0	3.029	-
6004	DİĞER ÖRME MENSUCAT (EN>30CM, ELASTOMERİK/KAUCUK İPLİK=>%5)	0	2.540	2.340	- 8
5808	PARÇA HALİNDE KORDON, SAÇAK, PONPON VB EŞYA	0	0	2.006	-
5509	SENTETİK DEVAMSIZ LİFDEN İPLİK (DİKİŞ HARİÇ) (TOPTAN)	0	0	1.634	-
5208	PAMUK MEN (AĞIRLIKÇA %85 VE FAZLA PAMUK M.KARE 200GR)	0	62.787	1.596	- 97
5701	DÜĞÜMLÜ, SARMALI HALILAR, YER KAPLAMALARI	0	0	377	-
5911	TEKNİK İŞLER İÇİN DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDEDEN DİĞER EŞYA	0	0	228	-
5510	SUNİ DEVAMSIZ LİFDEN İPLİKLER (DİKİŞ İPLİĞİ HARİÇ)	16.989	0	110	-
5112	TARANMIŞ YÜNDEN, İNCE HAYVAN KILINDAN DOKUMALAR	0	163.373	0	- 100
5407	SENTETİK İPLİK, MONOFİL, ŞERİTLERLE DOKUMALAR	0	5.554	0	- 100
5513	AĞARLIK; %85 >DEVAMSIZ SENTETİK-PAMUK DOKUMA < 170 GR/M2	5.031	6.296	0	- 100
5603	DOKUNMAMIŞ MENSUCAT (EMDİRİLMİŞ)	0	276	0	- 100
5702	DOKUNMUŞ HALILAR, YER KAPLAMALARI (KİLİM, SUMAK, KARAMAN VB)	0	360	0	- 100
İLK 20 ÜRÜN TOPLAMI		3.813.998	2.653.871	3.473.142	31
TUNUS'DAN TEKSTİL İTHALATI		3.813.998	2.656.926	3.472.142	31
İLK 20 ÜRÜNÜN TOPLAMDA PAYI %		100	100	100	

Kaynak DTM Bilgi Sistemi / Ekim 2007

Türkiye – Tunus Konfeksiyon Dış Ticareti

Tunus, Türkiye'nin en fazla konfeksiyon ihraç ettiği ülkeler sıralamasında 10,5 milyon dolar değer ile 55. sırada ve en fazla konfeksiyon ithal ettiği ülkeler arasında 9 milyon dolar değer ile 24. sırada bulunmaktadır.

2000 yılında 6 milyon dolar civarında olan Türkiye ile Tunus arasındaki konfeksiyon ticaret hacmi, 2006 yılında 20 milyon doları aşmıştır. Son yedi yıl içerisinde iki ülke arasındaki hazır giyim ve konfeksiyon ticareti bazı yıllar Türkiye, bazı yıllar Tunus lehine gelişerek devam etmektedir.

2000 yılından bu yana Tunus'a yapılan hazır giyim ve konfeksiyon ihracatı incelendiğinde, 2001, 2002 ve 2003 yıllarında değişik oranlarda düşüşler ile 4 milyon dolar değerden 2 milyon dolar değere düşüş olduğu görülmektedir. 2004 yılından itibaren ise ihracat, muhtelif oranlarda artışlar ile 2006 yılı sonunda 10,5 milyon doları aşmıştır. 2007 yılının ilk sekiz ayı içerisinde de Tunus'a 6,7 milyon dolar değerinde konfeksiyon mamülü ihraç edilmiştir.

Diğer yandan, Tunus'tan yapılan konfeksiyon ithalatı 2000 yılından 2006 yılına kadar son yedi yıl içerisinde 2003 yılı hariç düzenli olarak artış kaydetmiştir. Böylece 2000 yılında 1,8 milyon dolara değerinde olan konfeksiyon ithalatı, 2006 yılına gelindiğinde hemen hemen beş katına çıkarak 9 milyon dolara yükselmiştir.

2007 yılının Ocak-Ağustos sekiz aylık dönemine ilişkin veriler, Türkiye ile Tunus arasındaki ticaretin Tunus lehine gelişim gösterdiğine işaret etmektedir. Yılın ilk sekiz ayı içerisinde Tunus'a 6,7 milyon dolar değerinde konfeksiyon mamülü ihraç edilmiş ve 7,6 milyon dolar değerinde konfeksiyon mamülü ithal edilmiştir.

2000 yılından 2007 yılının Ağustos ayı sonuna kadar Türkiye'nin Tunus ile konfeksiyon ticaretine ilişkin veriler, aşağıdaki tablodan izlenebilir.

TÜRKİYE - TUNUS KONFEKSİYON TİCARETİ				
<i>Birim: \$</i>				
YILLAR	KONFEKSİYON İHRACATI	YILLIK DEĞİŞİM (%)	KONFEKSİYON İTHALATI	YILLIK DEĞİŞİM (%)
2000	4.076.018	-	1.850.474	-
2001	3.094.454	-24,1	3.077.971	66,3
2002	2.115.366	-31,6	4.611.553	49,8
2003	1.895.989	-10,4	4.420.135	-4,2
2004	2.041.919	7,7	5.392.975	22,0
2005	7.360.771	260,5	6.218.020	15,3
2006	10.550.825	43,3	9.080.413	46,0
2007*	6.707.657		7.626.289	

(*) : Ocak - Ağustos

Kaynak DTM Bilgi Sistemi / Ekim 2007

2006 yılında Türkiye'den Tunus'a en fazla ihraç edilen konfeksiyon mamüllerinin başında 62 04 GTİP başlıklı bayan dokuma takım, takım elbise, ceket ve benzeri giysiler gelmektedir. 62 03 GTİP başlıklı erkek takım, takım elbise, ceket vb. giysiler, 62 06 GTİP başlıklı bayan dokuma gömlek ve bluzlar, 61 09 GTİP başlıklı t-shirt, fanila ve benzerleri ile 62 05 GTİP başlıklı dokuma erkek gömlekler diğer önde gelen ihraç kalemleridir.

En fazla ihrac edilen ilk yirmi ürün grubu içerisinde, 61 10 GTİP başlıklı örme kazak ve benzeri giysiler, 62 01 GTİP başlıklı dokuma erkek dış giyim ve 61 04 GTİP başlıklı bayan örme takımlar başta olmak üzere yedi ürün grubunda ihracat, 2006 yılında gerilerken; diğer on üç ürün grubunda en az %10 olmak üzere çeşitli oranlarda artışlar olmuştur.

Tunus'a en fazla ihrac edilen konfeksiyon ürün gruplarını gösteren bir tablo aşağıda verilmektedir.

TÜRKİYE'DEN TUNUS'A KONFEKSİYON İHRACATI					
EN FAZLA İHRAÇ EDİLEN İLK 20 ÜRÜN					
GTİP	KAPSAM	2004	2005	2006	2005/06 DEĞİŞİM %
6204	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN TAKIM, TAKIM ELBİSE, CEKET VS.	150.044	1.964.214	2.160.088	10
6203	ERKEK/ERKEK ÇOCUK İÇİN TAKIM, TAKIM ELBİSE, CEKET VS.	315.960	642.369	2.092.982	226
6206	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN GÖMLEK, BLUZ, VS.	24.253	1.446.321	1.742.499	20
6109	TIŞÖRT, FANİLA, DİĞER İÇ GİYİM EŞYASI (ÖRME)	11.842	349.638	997.155	185
6205	ERKEK/ERKEK ÇOCUK İÇİN GÖMLEK	132.901	469.983	590.171	26
6110	KAZAK, SÜVETER, HIRKA, YELEK VB. EŞYA (ÖRME)	914.325	799.469	370.253	- 54
6105	ERKEK/ERKEK ÇOCUK İÇİN GÖMLEK (ÖRME)	774	33.045	327.644	892
6106	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN BLUZ, GÖMLEK, GÖMLEK; BLUZ (ÖRME)	61.430	146.524	321.391	119
6103	ERKEK/ERKEK ÇOCUK İÇİN TAKIM ELBİSE, TAKIM, CEKET, PANTOLON VS. (ÖRME)	15.126	57.344	308.559	438
6114	DİĞER GİYİM EŞYASI (ÖRME)	0	1.949	186.504	9.469
6201	ERKEK/ERKEK ÇOCUK İÇİN DIŞ GİYİM	33.817	178.384	153.703	- 14
6104	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN TAKIM ELBİSE, TAKIM, CEKET, PANTOLON VS. (ÖRME)	20.523	149.621	131.089	- 12
6302	YATAK ÇARŞAFI, MASA ÖRTÜLERİ, TUVALET, MUTFAK BEZLERİ	37.658	12.975	126.980	879
6102	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN DIŞ GİYİM (ÖRME)	3.229	20.193	120.616	497
6303	PERDELER VE İÇ STORLAR, PERDE VE YATAK FARBALALARI	9.550	79.567	109.202	37
6304	DİĞER MEFRUŞAT EŞYASI (94.04 POZİSYONUNDAKİLER HARİÇ)	13.984	1.368	105.027	7.577
6208	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN İÇ VE GECE GİYİM EŞYASI	52.087	85.426	79.481	- 7
6101	ERKEK/ERKEK ÇOCUK İÇİN DIŞ GİYİM (ÖRME)	726	353.861	78.877	- 78
6305	EŞYA AMBALAJINDA KULLANILAN TORBA VE ÇUVAL	136.534	77.603	67.365	- 13
6214	ŞAL, EŞARPLAR, FULARLAR, KAŞKOLLAR, PEÇE VE DUVAKLAR VB EŞYA	14.420	74.022	62.425	- 16
İLK 20 ÜRÜN TOPLAMI		1.949.183	6.943.876	10.132.011	46
TUNUS'A KONFEKSİYON İHRACATI		2.041.919	7.360.771	10.550.825	43
İLK 20 ÜRÜNÜN TOPLAMDA PAYI %		95,5	94,3	96,0	

Kaynak DTM Bilgi Sistemi / Ekim 2007

İthalat sözkonusu olduğunda ise, 2006 yılında Türkiye'nin Tunus'tan en çok ithal ettiği konfeksiyon ürünleri 62 04 GTİP başlıklı bayan dokuma takım elbise ve ceketler, 62 03 GTİP başlıklı erkek dokuma takım, takım elbise, ceket vb. giysiler, 61 10 GTİP başlıklı örme kazak, süveter vb. eşya ile 61 09 GTİP başlıklı t-shirt, fanila ve benzeri giysiler olarak sıralanmaktadır. 2006 yılında dört ürün grubunda da %16 ile % 342 arasında değişen oranlarda ithalat artışları olmuştur. Özellikle 61 09 GTİP başlıklı örme t-shirt, fanila ve diğer iç giyim ithalatının 2006 yılında 2005 yılına kıyasla dört katına çıkarak 1 milyon doları aşması dikkat çekici bulunmaktadır.

Erkek ve bayan dokuma dış giyim, bayan dokuma spor kıyafetleri, örme gömlek ve bluzlar ile iç çamaşırı ve yatak kıyafetleri, 2006 yılında Tunus'tan ithalatı azalan ürün grupları olmuştur.

Tunus'tan en fazla ithal edilen konfeksiyon mamülleri aşağıdaki tablodan izlenebilir.

TÜRKİYE'NİN TUNUS'DAN KONFEKSİYON İTHALATI					
EN FAZLA İTHAL EDİLEN İLK 20 ÜRÜN					
GTİP	KAPSAM	2004	2005	2006	2005/06 DEĞİŞİM %
6204	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN TAKIM, TAKIM ELBİSE, CEKET VS.	1.548.025	1.908.920	2.588.737	36
6203	ERKEK/ERKEK ÇOCUK İÇİN TAKIM, TAKIM ELBİSE, CEKET VS.	1.867.353	1.932.040	2.239.917	16
6110	KAZAK, SÜVETER, HIRKA, YELEK VB. EŞYA (ÖRME)	334.882	598.724	1.102.399	84
6109	TİŞÖRT, FANİLA, DİĞER İÇ GİYİM EŞYASI (ÖRME)	211.509	226.669	1.001.488	342
6206	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN GÖMLEK, BLUZ, VS.	430.011	316.914	372.707	18
6212	SÜTYEN, KORSE, KORSE KEMER, PANTOLON ASKISI, ÇORAP BAĞI, JARTİYER	36.786	151.701	288.805	90
6112	SPOR KİYAFETLERİ, KAYAK, YÜZME KİYAFETLERİ (ÖRME)	306.293	144.176	229.011	59
6205	ERKEK/ERKEK ÇOCUK İÇİN GÖMLEK	128.616	123.115	222.480	81
6104	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN TAKIM ELBİSE, TAKIM, CEKET, PANOLON VS. (ÖRME)	49.086	79.190	141.509	79
6111	BEBEK İÇİN GİYİM EŞYASI (ÖRME)	76.786	91.490	138.240	51
6201	ERKEK/ERKEK ÇOCUK İÇİN DIŞ GİYİM	73.601	104.050	89.817	- 14
6202	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN DIŞ GİYİM	66.495	98.509	89.458	- 9
6209	BEBEK İÇİN GİYİM EŞYASI VE AKSASUAR	23.168	35.738	81.289	127
6102	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN DIŞ GİYİM (ÖRME)	27.137	25.423	73.650	190
6210	PLASTİK, KAÜÇUK SIVANMIŞ, EMDİRİLMİŞ ELYAFTAN HAZIR GİYİM EŞYASI	7.604	7.775	73.229	842
6211	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN SPOR, KAYAK VE YÜZME KİYAFETLERİ VB GİYİM EŞYASI	64.661	137.345	70.076	- 49
6105	ERKEK/ERKEK ÇOCUK İÇİN GÖMLEK (ÖRME)	16.476	24.648	47.077	91
6106	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN BLUZ, GÖMLEK, GÖMLEK; BLUZ (ÖRME)	40.334	64.497	38.271	- 41
6108	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN İÇ VE GECE GİYİM EŞYASI (ÖRME)	23.796	37.070	31.710	- 14
6107	ERKEK/ERKEK ÇOCUK İÇİN İÇ VE GECE GİYİM EŞYASI (ÖRME)	15.770	10.590	31.645	199
İLK 20 ÜRÜN TOPLAMI		5.348.389	6.118.584	8.951.515	46
TUNUS'DAN KONFEKSİYON İTHALATI		5.392.975	6.218.020	9.080.413	46
İLK 20 ÜRÜNÜN TOPLAMDA PAYI %		99,2	98,4	98,6	

Kaynak DTM Bilgi Sistemi / Ekim 2007

Türkiye - Tunus Deri- Deri Mamülleri Dış Ticareti

Türkiye ile Tunus arasındaki deri ve deri mamülleri ticareti yıllardır Tunus lehine gelişmekte olup, 2006 yılı itibariyle değer olarak 3,7 milyon doları bulmuştur. 2006 yılında Tunus'a 828 bin dolar değerinde deri ve deri mamülü ihraç edilmiş ve 2,8 milyon dolar değerinde ithalat yapılmıştır. Tunus'tan yapılan deri ve deri mamülleri ithalatı 2002 yılından bu yana devamlı düşüş kaydetmekte, bu ülkeye ihracat ise 2004 yılında % 55 kadar düşüşün ardından 2005 ve 2006 yılları itibariyle artışı sürdürmektedir.

2007 yılının ilk sekiz ayı içerisinde ihracatın nispeten düşük bir düzeyde seyrettiği, ithalatın ise artış yönlü ivme kaydettiği anlaşılmaktadır. 2007 yılında Tunus'tan en fazla ithal edilen deri ve deri mamüllerinin başında 41 01 GTİP başlıklı sığır ve atların dabaklanmamış veya daha ileri bir işleme tabi tutulmamış derileri gelmektedir. 64 03 GTİP başlıklı dış tabanı kauçuktan, plastik maddeden, tabi veya terkip yoluyla elde edilen köseleden ve yüzü deriden olan ayakkabılar ile 41 12 GTİP başlıklı koyun ve kuzuların ileri derecede hazırlanmış deri ve köseleleri, diğer önde gelen ithalat kalemleridir.

2000 yılından 2007 yılının Ağustos ayı sonuna kadar geçen yedi yılı aşkın zaman zarfında Türkiye ile Tunus arasındaki deri ve deri mamülleri ticaretine ilişkin veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

TÜRKİYE - TUNUS DERİ-DERİ MAMÜLLERİ TİCARETİ				
<i>Birim: \$</i>				
YILLAR	DERİ-DERİ MAMÜLLERİ İHRACATI	YILLIK DEĞİŞİM (%)	DERİ-DERİ MAMÜLLERİ İTHALATI	YILLIK DEĞİŞİM (%)
2000	160.064	-	4.724.604	-
2001	194.773	21,7	7.890.086	67,0
2002	210.259	8,0	7.235.536	-8,3
2003	426.393	102,8	7.203.403	-0,4
2004	190.374	-55,4	4.122.982	-42,8
2005	675.622	254,9	3.350.868	-18,7
2006	828.029	22,6	2.861.572	-14,6
2007*	389.417		2.293.651	

(*) : Ocak - Ağustos

Kaynak DTM Bilgi Sistemi / Ekim 2007

Türkiye - Tunus Halı ve Yer Kaplamaları Dış Ticareti

Türkiye ile Tunus arasındaki halı ve yer kaplamaları ticareti, 2002 yılından sonra yüksek ivme ile artarak 2006 yılında 423 bin dolar düzeyine ulaşmıştır. Bu ülkeden halı ithalatı bazı yıllar hiç olmazken, bazı yıllar da yok denecek kadar az olmuş; ihracat ise yıllar içerisinde katlanarak artmıştır.

2007 yılının ilk sekiz ayı içerisinde Türkiye'den Tunus'a 628 bin dolar değerinde halı ve yer kaplaması ihraç edilmiştir ki, bu rakam 2006 yıllık ihracat değerinin neredeyse 1,5 katı kadar yüksek bir değerdir. 2007 yılı içerisinde Tunus'a en fazla ihraç edilen ürünler, 57 03 tarifeli tufte edilmiş halılar ve yer kaplamalarıdır.

Yıllar itibariyle Türkiye ile Tunus arasındaki halı ticareti, aşağıdaki tablodan izlenebilir.

TÜRKİYE - TUNUS HALI VE YER KAPLAMALARI TİCARETİ				
<i>Birim: \$</i>				
YILLAR	HALI VE YER KAPLAMALARI İHRACATI	YILLIK DEĞİŞİM (%)	HALI VE YER KAPLAMALARI İTHALATI	YILLIK DEĞİŞİM (%)
2000	125	-	-	-
2001	8.618	6794,4	150	-
2002	1.338	-84,5	-	-100,0
2003	10.413	678,3	772	-
2004	105.580	913,9	-	-100,0
2005	374.624	254,8	360	-
2006	423.539	13,1	377	4,7
2007*	628.221		-	

(*) : Ocak - Ağustos

Kaynak DTM Bilgi Sistemi / Ekim 2007

V. AVRUPA BİRLİĞİ – TÜRKİYE – TUNUS ÜÇGENİNDE TEKSTİL VE KONFEKSİYON İLİŞKİLERİ VE DIŞ TİCARETİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Türkiye-Tunus Serbest Ticaret Anlaşması

Bu raporun çeşitli bölümlerinde Tunus ve Türkiye arasındaki dış ticaretin seyrine ve tekstil ve konfeksiyon dış ticaretinin mevcut durumuna yönelik değerlendirmeler yer almıştır.

Bununla beraber, Türkiye ile Tunus arasındaki tekstil ve konfeksiyon ilişkilerini etkileyen faktörlere de değinmekte yarar vardır.

Bunların başında da Türkiye-Tunus arasında imzalanarak 1 Temmuz 2005 tarihinde yürürlüğe giren serbest ticaret anlaşması gelmektedir.

Sözkonusu Anlaşma çerçevesinde Türkiye, Tunus menşeli sanayi ürünlerinin (tekstil, konfeksiyon, halı ve deri dahil) ithalatında uygulanan gümrük vergilerini Anlaşma'nın yürürlük tarihi itibarıyla sıfırlamıştır.

Tunus ise, Türkiye menşeli sanayi ürünlerine aşağıdaki takvim çerçevesinde 2014 yılına kadar uzanan süreçte aşamalı olarak sıfırlanacaktır.

- ❖ Liste I'de yer alan ürünler için;
  - 01 Temmuz 2005'de, temel vergilerin %88'ine
  - 01 Temmuz 2006'de, temel vergilerin %76'sına
  - 01 Temmuz 2007'de, temel vergilerin %64'üne
  - 01 Temmuz 2008'da, temel vergilerin %52'sine
  - 01 Temmuz 2009'da, temel vergilerin %40'ına
  - 01 Temmuz 2010'de, temel vergilerin %28'ine
  - 01 Temmuz 2011'de, temel vergilerin %16'sına
  - 01 Temmuz 2012'de, geriye kalan vergiler tamamen sıfırlanacaktır.

- ❖ Liste II'de yer alan ürünler için;
  - 01 Temmuz 2007'de, temel vergilerin %91'ine
  - 01 Temmuz 2008'de, temel vergilerin %78'ine
  - 01 Temmuz 2009'de, temel vergilerin %65'ine
  - 01 Temmuz 2010'da, temel vergilerin %52'sine
  - 01 Temmuz 2011'da, temel vergilerin %39'una
  - 01 Temmuz 2012'de, temel vergilerin %26'sına
  - 01 Temmuz 2013'de, temel vergilerin %13'üne
  - 01 Temmuz 2014'de, geriye kalan vergiler tamamen sıfırlanacaktır.

- ❖ Liste III'de belirtilen ürünlere uygulanan düzenlemeler, Ortak Komite tarafından yeniden gözden geçirilecektir.

Tekstil, konfeksiyon, deri ve halı ürünleri çoğunlukla, yukarıdaki sözü edilen listelerden I ve II nolu listelerde yer almaktadır.

Görüldüğü üzere, Türkiye-Tunus arasındaki serbest ticaret anlaşması kapsamında Tunus menşeli ürünlere Anlaşma'nın yürürlüğe girmesiyle tercihli pazara giriş avantajı sunulurken, Türkiye menşeli ürünler bu pazara giriş avantajına, 2014'e kadar uzanan dönemde aşamalı olarak kavuşabilecektir.

Anlaşma'ya çerçevesinde, Tunus'un pazara giriş avantajını anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle hemen elde etmesi, Tunus'tan Türkiye'ye yapılan ithalat eğilimini artırmıştır.

Nitekim, Tunus'tan yapılan tekstil ithalatı 2006 yılında %30,7 ve konfeksiyon ithalatı %46 artarken, 2007 Ocak-Eylül döneminde tekstilde ithalat %884,4 oranında, konfeksiyonda ise %33 oranında artış göstermiştir.

Pan Avrupa Akdeniz Menşe Kümülasyonu (PAAMK) Sistemi

Bilindiği üzere Avrupa Birliği'nin çeşitli ülke ve ülke gruplarıyla tercihli ticaret öngören anlaşmaları bulunmaktadır. Türkiye de, 1.1.1996 tarihinde AB ile başlatılan Gümrük Birliği ile AB'nin üçüncü ülkelerle yapmış olduğu tercihli ticaret anlaşmalarına benzer anlaşmaları gerçekleştirmeyi taahhüt etmiş bulunmaktadır.

Türkiye ve Tunus arasında imzalanarak yürürlüğe giren, yukarıda detaylarının verildiği serbest ticaret anlaşması da bu taahhüt doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

AB tarafından, tercihli ticaret alanında yeralan ülkeler veya ülke grupları arasında, sözkonusu alanda yeralan ülkeler menşeli ürünlerin gümrük vergisiz dolaşımını sağlayan menşe kümülasyon sistemleri oluşturulmuştur.

Bunlardan ilki, AB ve EFTA Ülkeleri (İsviçre, Liechtenstein, Norveç ve İzlanda) ile şu an AB üyesi olan, ancak o tarihlerde AB'nin tercihli ticaret alanında yeralan Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Letonya, Litvanya, Macaristan, Polonya, Slovak Cumhuriyeti ve Slovenya arasında 1 Temmuz 2007'de kurulan Pan Avrupa Menşe Kümülasyonu (PAMK) Alanı'dır.

Sözkonusu alana 1.1.1999 tarihinde bu ülkelerle anlaşmalarını tamamlayarak Türkiye de dahil olmuştur.

PAMK Alanı'na 2003 yılında Palermo'da yapılan III. Avrupa-Akdeniz Ticaret Bakanları Konferansı sonrasında Cezayir, Fas, Filistin, İsrail, Lübnan, Mısır, Tunus, Ürdün ve Faroe Adaları olarak Akdeniz ülkeleri de ilave edilerek Pan Avrupa Akdeniz Menşe Kümülasyon (PAAMK) Alanı oluşturulmuştur.

Bununla beraber, PAAMK Alanı'nda yeralan ülkeler arasında ürünlerin gümrük vergisiz dolaşımı, serbest ticaret anlaşmaları tamamlanması ve menşe

protokollerinde gerekli değişikliklerin yapılması sonrasında mümkün olmaktadır. Bu süreç halihazırda;

Türkiye-AB-İsrail-EFTA
Türkiye-AB-EFTA-Fas-Tunus-Mısır arasında tamamlanmış
bulunmaktadır.

Böylelikle yukarıda belirtilen ülkeler arasında, menşee kazanmış ürünlerin gümrük vergisiz dolaşımını mümkün hale gelmiştir.

PAAMK çerçevesinde, alan içindeki ülkeler arasında, bu ülkeler menşeli ürünlerin dolaşımının gümrük vergisiz yapılabilmesi ülkelere çeşitli avantajlar sağlamaktadır.

Örneğin, bu kapsamda, Türk menşeli kumaşların Tunus'ta konfeksiyon haline getirilerek AB pazarına gümrük vergisiz girişi mümkündür.

Nitekim, tekstil sanayii çok gelişmiş olmamakla birlikte, AB firmaları tarafından, ucuz üretim maliyetlerinden dolayı konfeksiyon fason üretim merkezi olarak tercih edilen Tunus'ta, Türk kumaşları ile konfeksiyon üretimi yaptırılarak AB pazarına ithal edilmektedir.

Buna bağlı olarak son yıllarda Tunus'a tekstil ürünleri ihracatı ciddi oranlarda artış göstermektedir. 2007 yılı Ocak-Eylül döneminde Türkiye'nin Tunus'a tekstil ihracatının %71 oranında artışı bunun göstergesi sayılabilir.

Diğer taraftan, PAAMK'ın sağladığı avantajlar Tunus Tekstil ve Konfeksiyon sektörü için de geçerlidir. Bu avantajlarla Tunus AB pazarına yönelik konfeksiyon ihracatını önemli oranda artırma olanağına sahip olmaktadır.

Tunus El Sanatları ve Ticaret Bakanlığı'nın web sayfasında, PAAMK'tan yararlanmak üzere aşağıdaki amaçları gerçekleştirmeyi planladıkları yeralmaktadır:

- Türkiye ve EFTA (Avrupa Serbest Ticaret Alanı) ülkelerinde (İsviçre, Norveç, İzlanda, Liechtenstein) işlenmek üzere Tunus hammaddelerini bu ülkelere ihraç etmek ve ardından gümrük vergileri ile benzer vergilerden tamamen muaf olarak Avrupa Birliği ülkelerine ihraç etmek.
- Avrupa Birliği ülkelerinde işlenmek amacıyla Tunus hammaddelerini bu ülkelere ihraç etmek ve gümrük vergileri ile benzer vergilerden tamamen muaf olarak EFTA ülkelerine ve Türkiye'ye ihraç etmek.
- Türkiye ile EFTA ülkeleri çıkışlı hammadde temin etmek, bunları Tunus'ta işleyerek gümrük vergileri ile benzer vergilerden tamamen muaf olarak Avrupa Birliği ülkelerine ihraç etmek.

- Avrupa Birliği ülkeleri çıkışlı hammaddeleri temin etmek, bunları Tunus'ta işleyerek gümrük vergileri ile benzer vergilerden tamamen muaf olarak Türkiye ve EFTA ülkelerine ihraç etmek.

Özetle, PAAMK sistemi de Türkiye ve Tunus arasında tekstil ve konfeksiyon ürünleri dış ticaretinin seyri açısından önemli bir rol oynamaktadır.

AB Pazarında Türkiye ve Tunus'un Konumu:

Türkiye'nin Katma Protokol ve buna bağlı olarak kurulan Gümrük Birliği ilişkisi çerçevesinde AB pazarında ayrıcalıklı bir konumu bulunmaktadır.

Bu ayrıcalıklı konuma ve coğrafi yakınlığa dayalı olarak Türkiye'nin tekstil ihracatının %53'ü, konfeksiyon ihracatının ise %79'u AB ülkelerine gerçekleştirilmektedir.

Türk tekstil ve konfeksiyon sektörü de bu avantajlarından yararlanarak AB pazarında önemli bir konum elde etmiştir.

Türkiye, 2007 yılı Ocak-Haziran dönemi verilerine göre, AB (27) pazarında tekstilde %17.2 ve konfeksiyonda %16.6'lık payıyla Çin'den sonra en büyük tedarikçidir.

Tunus'un AB pazarındaki konumuna bakıldığında, 1995 yılında imzalanıp 1998 yılında yürürlüğe giren Avrupa-Akdeniz Ortaklık Anlaşması ile Tunus'un da AB pazarında tercihli ülkelere birisi olarak yerini aldığı görülmektedir. Bu tercihli ilişkiye dayalı olarak Tunus, AB tekstil ve konfeksiyon pazarında, özellikle konfeksiyonda payını artırmaktadır.

Halihazırda Tunus, 2007 yılı Ocak-Haziran dönemi verilerine göre, AB (27) pazarında tekstilde %0.8 ve konfeksiyonda %4.8'lik paya sahip olup konfeksiyonda AB'nin 5. büyük tedarikçisi konumundadır.

AB pazarında Türkiye ve Tunus'un konumu ile ilgili detaylı bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

AB TEKSTİL VE KONFEKSİYON PAZARINDA TÜRKİYE VE TUNUS'UN KONUMU															
	MİLYON EURO									%Değişim					
	TEKSTİL			HAZIRGIYIM			T+H			TEKSTİL		HAZIRGIYIM		T+H	
	2005 1-6	2006 1-6	2007 1-6	2005 1-6	2006 1-6	2007 1-6	2005 1-6	2006 1-6	2007 1-6	2006 1-6	2007 1-6	2006 1-6	2007 1-6	2006 1-6	2007 1-6
AB 27 EXTRA	7.371	7.944	8.295	24.495	28.968	30.448	31.867	36.912	38.742	8%	4%	18%	5%	16%	5%
TÜRKİYE	1.147	1.324	1.426	4.484	4.705	5.041	5.631	6.029	6.467	15%	8%	5%	7%	7%	7%
TUNUS	72	65	75	1.366	1.344	1.452	1.438	1.409	1.527	-9%	15%	-2%	8%	-2%	8%
TÜRKİYE'NİN PAYI%	15,6%	16,7%	17,2%	18,3%	16,2%	16,6%	17,7%	16,3%	16,7%						
TUNUS'UN PAYI%	1,0%	0,8%	0,9%	5,6%	4,6%	4,8%	4,5%	3,8%	3,9%						

VI. FAYDALI ADRESLER

T.C. Tunus Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

3, Rue Ibn EL Jazzar EL Menzah 4 1004 TUNIS / TUNISIA

Tel: 00 2161 75 32 12 / 75 25 06

Faks: 00 2161 76 69 88

E-mail: dtun@amb_turquie.intl.tn

Tunus Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliği

Kuleli Sok. No:12 G.O.P./ANKARA

Tel: (312) 4377812

Faks : (312) 4377100

Tunus Cumhuriyeti İstanbul Başkonsolosluğu

Ebulullah Caddesi Mermerciler Sit. Kat:4 Levent İSTANBUL

Tel: 0212 2259443

Faks: 0212 2259442

Tunus İhracatı Geliştirme Merkezi (CEPEX)

Centre de Promotion des Exportations CEPEX

28, Rue Gandhi 1001 Tunis

Tel: (216 1) 350.344

Faks: (216 1) 353.683

Email: cepex.disi@cepex.org.tn

Web : <http://www.cepex.nat.tn>

Tunus Ticaret Ofisi

Office du Commerce de la Tunisie

65, Rue de Syrie 1002 Tunis

Tel: (216 1) 785.619

Faks: (216 1) 788.974

Email: OCT@Email.ati.tn

Tekstil Teknik Merkezi (Centre Technique du Textile)

Av. des Industries Z.I. Bir El Kassâa BP 279 2013

Ben Arous

Tel : (216 1) 381.133

Faks : (216 1) 382.558

E-mail: cettex@textiletunisia.com.tn

Uluslararası İşbirliği ve Yabancı Yatırım Bakanlığı

149, avenue de la Liberté 1002 Tunis Belvédère

Tel : (216 1) 798.522

Faks : (216 1) 799.069

E-mail : bo@mci.gov.tn

VII. YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Dış Ticaret Müsteşarlığı Bilgi Sistemi,
- Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Veri Bankası, <http://comtrade.un.org/db>
- *Country Briefings: Tunisia*, The Economist, <http://www.economist.com/countries/Tunisia>
- Tunus Ülke Profili, İGEME, 2006.
- Tunisia Country Brief, Worldbank, September 2007,
- CETTEX (Tunisia Centre Technique du Textile),
Presentation du Plan National Textile Tunisien, June 2007,
- African Economic Outlook, OECD & AfDB, 2007.
- Textile and Clothing Industry in Tunisia, Tunisia Foreign Investment Promotion Agency, www.investintunisia.tn

İTKİB Genel Sekreterliği
AR & GE ve Mevzuat Şubesi
Kasım, 2007